

รายงานการประชุมคณะกรรมการการจัดการความรู้ (สายวิชาการ)

ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗

วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๐.๐๐ น.

ระบบประชุมทางไกล Zoom Meeting

ผู้มาประชุม

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยพงศ์ แซ่ตั้ง	ประธานฯ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัชชามน เปรมปลื้ม	รองประธานฯ
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัญชลีพร ลพประเสริฐ	กรรมการ
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภาวดี ลาภเจริญ	กรรมการ
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมลทิพย์ ศรีหาเศษ	กรรมการ และวิทยากร
๖. นายสุริยัน เขตบรรจง	กรรมการ
๗. นางสาวกชกร สายสุวรรณ	กรรมการ
๘. นางสาวเหมือนแพรว รัตนศิริ	กรรมการ
๙. นางสาวผกาพรรณ นันทะเสน	กรรมการ
๑๐. นายภูริเดช พาหุยุทธ์	กรรมการ และเลขานุการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑๑. รองศาสตราจารย์ ดร.ธิดา ภาสวณิช	วิทยากร
๑๒. รองศาสตราจารย์ ดร.มานิกา วิเศษสาธิต	วิทยากร
๑๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑาภรณ์ มาสันเทียะ	กลุ่มเป้าหมาย
๑๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เด่นดาว ชลวิทย์	กลุ่มเป้าหมาย
๑๕. นางสาวนันท์ปภัตร์ อ่ำบริสุทธิ์	กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ไม่มาประชุม

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอกสิทธิ์ ชาตินุ	กรรมการ
๒. นางสาวสุภาพร มานะจิตประเสริฐ	กรรมการ
๓. นายสหชัย ชั้ววาลย์	กรรมการ
๔. นายเชน ชวนชม	กลุ่มเป้าหมาย
๕. นางสาวอัญชลี วิมลศิลป์	กลุ่มเป้าหมาย
๖. นายนิสสรณ์ บำเพ็ญ	กลุ่มเป้าหมาย
๗. นางสาวผกามาศ รัตนบุษย์	กลุ่มเป้าหมาย
๘. นายมนเทียร อยู่เย็น	กลุ่มเป้าหมาย

วาระที่ ๑ เรื่องแจ้งเพื่อทราบ

ไม่มี

วาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม

ประธานฯ ให้นำรายงานการประชุมคณะกรรมการการจัดการความรู้ (สายวิชาการ) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ไปพิจารณารับรองในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๗

มติที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นชอบ

วาระที่ ๓ เรื่องเสนอเพื่อทราบ

ไม่มี

วาระที่ ๔ เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

๔.๑ เรื่อง การจัดการความรู้ด้านการวิจัย เรื่อง เทคนิคการเขียนคำขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ประธานฯ ขอใช้การประชุมวาระนี้เพื่อดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเชิญวิทยากรทั้ง ๓ ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ธิดา ภาสวณิช รองศาสตราจารย์ ดร.มานิกา วิเศษสาธิต และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลทิพย์ ศรีหาเศษ และกลุ่มเป้าหมายคือ คณาจารย์ผู้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน ๘ ท่าน รวมทั้งคณะกรรมการการจัดการความรู้ เข้าร่วมในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครั้งนี้ โดยดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะกรรมการการจัดการความรู้ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ ในหัวข้อ “เทคนิคการเขียนคำขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์” ทั้งนี้ขอให้วิทยากร คณะกรรมการฯ รวมทั้งกลุ่มเป้าหมาย ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ ซักถาม และเสนอแนะ เพื่อให้ขั้นตอนของการค้นหาและสกัดองค์ความรู้ดำเนินการไป

มติที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นชอบ และให้ดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการวิจัย ในหัวข้อ “เทคนิคการเขียนคำขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์” โดยให้บันทึกการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบบคำต่อคำ (word by word) แนบท้ายรายงานการประชุมครั้งนี้เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

วาระที่ ๕ เรื่องอื่น ๆ

ไม่มี

ปิดประชุมเวลา ๑๑.๔๕

(อาจารย์ ดร.ณัฐเดช พาหุยุทธ์)

กรรมการและเลขานุการ

รายงานแนบท้าย
บันทึกการประชุมแบบคำต่อคำ
การประชุมคณะกรรมการการจัดการความรู้ (สายวิชาการ) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗
ถอดเสียงการสนทนาเป็นข้อความด้วยระบบ AI ของ Transkriptor
ตรวจทานความถูกต้องซ้ำโดย ผศ.ดร.ปิยพงศ์ แซ่ตั้ง

ผศ.ดร.ปิยพงศ์ แซ่ตั้ง

สมาชิกเข้าร่วมมากเกินจนครั้งหนึ่งสมาชิกแล้ว คิดว่าน่าจะเริ่มกันเลยนะครับ ได้เริ่มกันอย่างตรงเวลาก็อาจจะได้เสร็จตรงเวลาด้วยนะครับ สวัสดีทุกคนนะครับ วันนี้ก็เป็นอีกวันหนึ่งที่คณะกรรมการจัดการความรู้จะมาร่วมกันพูดคุยแล้วแลกเปลี่ยนความรู้กันในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนะครับ โดยช่วงเช้าจะเป็นประเด็นของเทคนิคการเขียนคำขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์นะครับ ซึ่งเราเชิญวิทยากรทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ รศ.ดร.ธิดา ภาสวะณิข รศ.ดร.มานิกา วิเศษสาธิต และผศ.ดร.กมลทิพย์ ศรีหาเศษ นะครับ ทั้ง 3 ท่านจะเป็นวิทยากรที่ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเขียนคำรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ นอกจากนี้เรายังมีผู้เข้าร่วมที่เป็นกลุ่มเป้าหมายครั้งนี้ คือ อาจารย์ผู้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยของคณะศึกษาศาสตร์นะครับ จำนวน 7 ท่านที่จะเข้ามาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวันนี้ รวมทั้งคณะกรรมการ KM ด้วยนะครับ

ผศ.ดร.ปิยพงศ์ แซ่ตั้ง

น่าจะได้เวลาที่เหมาะสมแล้ว ขออนุญาตเริ่มการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการวิจัย ภายใต้หัวข้อเทคนิคการเขียนคำรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยผมเสนอประเด็นคร่าว ๆ ให้ท่านวิทยากรแล้วและขอให้ท่านร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ไปตามทิศทางที่ท่านเตรียมตัวมาได้เลยครับ ลำดับแรก “การวิจัยทุกเรื่องจำเป็นที่เรานำเข้าสู่การพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์” ขอเรียนเชิญท่านวิทยากรได้เริ่มแลกเปลี่ยนกันในประเด็นนี้เลยนะครับ ส่วนเรื่องที่เช็กชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเป็นหน้าที่ของฝ่ายเลขานุการจะตรวจสอบการเข้าร่วมของสมาชิกในระหว่างนี้ครับ

รศ.ดร.ธิดา ภาสวะณิข

คะ ก็ขอล่าสวัสดิ์ทุกคนเลยนะ เราแบบ Long time no see กันมากมายนะ มันเหมือนกับห่างไกลยังงี้ก็ไม่ว่างนะ ก็ขออนุญาตแซ่สกรีนได้มั้ยคะ

รศ.ดร.ธิดา ภาสวะณิข

โอเค ได้ละคะ เข้าได้แล้ว ทีนี้ เดี๋ยว ให้ดูตัวนี้ก่อนดีกว่า เป็นไฟล์ Word ใช่มั้ยคะ อันนี้เป็นที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม เป็นคนออกพระราชบัญญัติมานะคะ เป็นพระราชบัญญัติในเรื่องของจริยธรรมในเรื่องการทำวิจัยด้วย แล้วก็ในเรื่องของจริยธรรมเค้าก็ออกมาเมื่อ

ปี 2562 นะคะ แล้วเค้าก็ได้มอบให้ทาง วช ออกแนวปฏิบัติออกมา แล้ว วช เนี่ยก็ได้ออกแนวปฏิบัติมาเมื่อปี 64 นะคะ เพราะฉะนั้นเนี่ยแปลว่ามีกฎหมายกำกับเรื่องนี้ตั้งแต่ปี 62 แล้วนะ

รศ.ดร.ธิดา ภาสวะนิช

โอเค ที่นี้เดี๋ยวจะแชร์อีกอีกตัวนึงนะคะ อันนี้เป็นที่เตรียมเอาไว้ค่ะ หลังจากได้รับหัวข้อมาจากอาจารย์ปิยพงศ์นะคะ ว่าวันเนี่ยเราจะมาเสวนาในเรื่องของการจัดการความรู้ คอที่จะพูดในประเด็นเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายและแนวปฏิบัติจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์นะคะ

รศ.ดร.ธิดา ภาสวะนิช

ที่นี้เนี่ยก็จะขอไปที่เมื่อกี้ ที่เราพูดกันไปแล้วนะคะ ในเรื่องของในเรื่องของ สกสว ที่เค้าได้ออกกฎหมายมานะคะ อันนี้ก็คือเอามาให้ดูแนวปฏิบัติ ซึ่งพอขยายออกมาแล้ว ก็คือว่ามีพระราชบัญญัติจากสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาตินะคะ เค้าได้ออกพระราชบัญญัติมาตั้งแต่ปี 2562 แต่อันนี้เป็นสภานโยบายออกมานะคะ พอสภานโยบายออกมาเสร็จ ก็ได้ออกพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ปี 62 ในปีเดียวกันเลยนะคะ ออกมาสองตัวเลย กฎหมายสองตัวก็เป็นพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการทำวิจัยนะคะ แล้วที่นี้ทางคณะกรรมการฯ มอบให้ วช วางแนวทางการวิจัยในมนุษย์เกี่ยวกับพฤติกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ซึ่งจริง ๆ แพทย์ศาสตร์เค้ามีมานานแล้วค่ะ แต่ว่าของเราเนี่ยนะคะ เพิ่งมีเป็นเรื่องเป็นราว เป็นกฎหมายออกมาปี 62 ก็คือด้านพฤติกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ค่ะ เอามาทำเป็นภาพมาให้เห็น เอาตัวหนังสือมาสักต้อออกมาให้เราเห็นกันง่าย ๆ นะคะ เราจะได้จับประเด็นกันว่าเราจะไปประเด็นไหนเราจะวางแผน KM เรายังไงนะคะ การวิจัยในมนุษย์เนี่ยนะคะเค้าก็ได้ให้คำจำกัดความว่าเป็นกระบวนการศึกษาที่ได้มาโดยกระทำต่อร่างกาย กระทำต่อจิตใจ กระทำต่อเซลล์ หรือส่วนประกอบของเซลล์ ซึ่งมีชีวิตนะคะ สารพันธุกรรม สิ่งสังตรวจ เนื้อเยื่อ แล้วก็สารคัดหลั่ง เช่น เสมหะ อะไรพวกนี้นะคะ ซึ่งมีการระบบการส่งตรวจที่รัดกุม เพราะว่ามันเป็นเรื่องของการติดเชื้ออะไรพวกนี้ค่ะ ที่นี้เนี่ยได้มาจากไหน ข้อมูลที่เราได้มานะเนี่ย นอกจากไปกระทำกับอะไรแล้ว ข้อมูลเนี่ยเราอาจจะได้มาจากไหน เช่น ได้มาจากเวชระเบียน ได้มาจากข้อมูลที่เราไปเก็บ ได้มาจากรายงานของหน่วยงานอะไรก็แล้วแต่นะคะ รวมไปถึงการไปเก็บข้อมูลกับผู้เสียชีวิตแล้วด้วยนะคะ ก็ต้องขอจริยธรรมวิจัยด้วยนะคะ

รศ.ดร.ธิดา ภาสวะนิช

แต่ไม่รวมถึงการสอบสวนโรค ก็คือการตรวจอาการของโรคเนี่ย แค่ตรวจแล้วก็เขียนผลออกมาว่าเป็นอาการโรคอะไรเนี่ย การสอบสวนอันเนี่ยเค้าไม่ต้องขอจริยธรรมค่ะ แล้วก็การวิจัยที่ได้รับการยกเว้นตามแนวทางนี้ เดี๋ยวเราจะมาคุยกันว่ามีวิจัยอะไรบ้างที่มีการยกเว้นนะคะ ต่อไปนะคะ ก็คือเนี่ยเนี่ยหมายถึง บุคคล หรือคณะบุคคลซึ่งทำการวิจัยในมนุษย์ ส่วนผู้จัดให้มีการวิจัยเนี่ยคือบุคคล คณะบุคคล หรือองค์กร ซึ่งเป็นผู้ริเริ่ม ก็คือเค้าเป็นคนริเริ่มนะคะ ผู้วิจัยเนี่ยไปรับไปรับทุนมานะคะ ผู้จัดให้มีการวิจัยมีส่วนเกี่ยวข้องกับเนี่ย เป็น stakeholder ในเรื่องของการรับผิดชอบ ถ้าเกิดว่ามีความสูญเสีย เสียหาย เกิดเหตุไม่พึงประสงค์เนี่ย ผู้จัดให้มีการวิจัยเนี่ยจะต้องรับผิดชอบด้วยนะคะ แล้วก็ผู้รับการวิจัย หมายถึง

บุคคลซึ่งสมัครใจ และ/หรือยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย รวมถึงผู้ที่เสียชีวิตแล้วด้วยนะคะ อันนี้เนี่ยเดี๋ยวเราจะไปพูดกันว่า รวมถึงผู้ที่เสียชีวิตแล้วเนี่ย คำจะมาตอบได้ยังไงว่าคำยินยอม เดี่ยวเราจะไปคุยกันว่าทำยังไงนะคะ

รศ.ดร.ธิดา ภาสวณิช

แล้วก็ในเรื่องของความเปราะบาง ความเปราะบางมีสองนัยยะนะคะ ความเปราะบางเป็นภาวะของบุคคลซึ่งอาจถูกชักจูงแล้วก็ไม่สามารถตัดสินใจหรือปกป้องตนเองได้อะนะคะ กับอีกนัยยะหนึ่งก็คือบุคคลนี้เป็นบุคคลสุขภาพดีทุกอย่างดีหมดเลย ไม่ได้มีปัญหาอะไรเลย แต่ Intervention หรือโปรแกรม หรือแบบสอบถาม หรืออะไรก็แล้วแต่ที่เราไปใช้กับเค้า แล้วเราทำให้เค้าเปราะบาง เราจะต้อง Aware ในเรื่องนี้มาก ๆ ค่ะ ที่นั่นนะคะ โครงการวิจัยที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมของสถาบันนะคะ (1) โครงการที่กระทำต่อมนุษย์ และอื่น ๆ ตามที่คอตได้พูดไปแล้วนะคะ (2) โครงการที่เป็นการทดลองค่ะ ทางพฤติกรรมศาสตร์ หรือจิตวิทยานะคะ หรือว่าเป็นศาสตร์อื่น ๆ นะคะ โดยทำไปและไปสังเกตพฤติกรรมเค้าะคะ (3) โครงการวิจัยข้อมูล ไปเอาข้อมูลไปรายงาน บันทึกเวชระเบียน อะไรต่าง ๆ เนี่ยนะคะ เอามาแปลผล เอามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วก็แปลผลนะคะ แล้วการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนี่ย มันไประบุตัวเขาได้อะ ไประบุตัวคนที่เราไปเอาข้อมูลมาเขียนมารายงานเนี่ยนะคะ ไม่ว่าจะเป็นทางตรง หรือทางอ้อม เดี่ยวค่อยอธิบายต่อว่า ทางตรงยังงัย ทางอ้อมยังงัยนะคะ โครงการวิจัยที่ทำให้ผู้เข้ารับการวิจัยเนี่ยมีความเปราะบางนะคะก็คือได้อธิบายไปแล้วนะคะ ทำให้เค้าเปราะบางเนี่ยก็ไม่ได้นะคะแล้วก็ หรือเป็นผู้เยาว์ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีนะคะ ซึ่งก็มีขั้นตอนของเขาอีกนะว่าตั้งแต่ทารกจนถึง 7 ปีเนี่ยนะคะต้องให้ผู้ปกครองโดยชอบธรรมนะคะเซ็นยินยอม แล้วก็ 7 ถึง 12 ปีเนี่ย ก็คือเด็กต้องยินยอมด้วยนะคะ แล้วก็พ่อแม่ต้องยินยอมด้วยนะ พอมานะ 12 ขึ้นไปจนถึง 18 ปี ก็คือพ่อแม่ต้องยินยอมด้วย แล้วก็ตัวเด็กก็ต้องยินยอมด้วยเหมือนกันเลย 18 ปีไปแล้ว ไม่ต้องคะ ก็คือเจ้าเจ้าตัวให้ความยินยอมด้วยตัวเองนะคะ ส่วนผู้ที่เสียชีวิตนะคะ ก็ต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ผู้จัดการมรดกนะคะ เป็นคนเซ็น เป็นคนที่ดูแลในเรื่องเกี่ยวกับทรัพย์สินของเค้า จะต้องเป็นคนเซ็นยินยอมว่าให้ข้อมูลของผู้เสียชีวิตนี้ใหม่ยกตัวอย่างนะคะ ในเรื่องที่เราเก็บเนี่ยอาจจะเป็นเรื่องของพฤติกรรมของผู้ที่เสียชีวิตนะคะ ว่าเค้ามีพฤติกรรมยังงัย มาจนกระทั่งเค้าเสียชีวิต เราได้ข้อมูลนี้มาเพื่อที่จะมาพัฒนาคนที่ยังมีชีวิตอยู่ มันเป็นเรื่องประโยชน์มาก ๆ นะคะ โดยความยินยอมเนี่ย ขอจากผู้จัดการมรดกอะไรอย่างนั้นนะคะ

รศ.ดร.ธิดา ภาสวณิช

ในเรื่องของโครงการวิจัยที่ศึกษาการบังคับใช้กฎหมาย สมมติว่าคุณกำลังศึกษาในเรื่องของกฎหมายตัวใหม่เลยนะคะ แล้วก็ก็เป็นเรื่องของข้อมูลที่อาจจะรั่วไหลได้นะคะ แล้วก็ผู้วิจัยอาจถูกดำเนินคดีเนี่ย อันเนี่ยนะคะ จะต้องขอเนคะ จะต้องมีการรายงานอะไรที่เกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบอะไรพวกเนี่ยคะ อันต่อไปนะคะโครงการวิจัยที่อาจมีผลกระทบต่อชื่อเสียงของผู้เข้ารับการวิจัยนะคะ อันนี้ เดี่ยวคอตก็จะอธิบายต่อเหมือนกันว่าไปกระทบเค้ายังงัย ทางตรง ทางอ้อมยังงัยนะคะ อันเนี่ยต้องขอจริยธรรมนะคะ โครงการวิจัยที่อาจทำให้ผู้เข้ารับการวิจัยถูกเลิกจ้าง เสียดสิทธิ์ หรือผลประโยชน์นะคะ เช่น การที่เราไปสัมภาษณ์ลูกจ้างเค้าะคะ ไปสัมภาษณ์อะไรที่เกี่ยวกับ stakeholder ของบริษัทเค้า แล้วเสร็จแล้วเนี่ย

เรามาแปลผลค่ะ เพราะว่าในกลุ่มตัวอย่าง เราต้องเขียนไข่ม้อยว่ากลุ่มตัวอย่างนี้เป็นผู้บริหาร กลุ่มตัวอย่างอยู่หน่วยงานนี้ อยู่ฝ่ายนี้ เสร็จแล้วเนี่ย บังเอิญผลการวิจัยออกมามันเป็น Negative มีส่วนที่เป็น Negative แล้ว เราก็แปลผลตามความจริงค่ะ เราไม่ได้โกหกนะคะ แต่ว่ามันส่งผลเสียให้กับบริษัทหรือองค์กรเค้าเนี่ย ทำให้ส่งผลต่อผู้ที่ให้ข้อมูลกับเราเนี่ยนะคะ โดยผู้ว่าจ้างตัดสิทธิ์หรือว่าอะไรก็แล้วแต่เนี่ย อันเนี่ยต้องขอจริยธรรมค่ะ นะคะ แล้วก็โครงการวิจัยอื่น ๆ ที่ สกสว ประกาศกำหนดออกมานะคะ

รศ.ดร.ธิดา ภาสวณิช

ต่อไปก็เนี่ย คอทเอาคิวอาร์โค้ดมาให้ดูเนี่ย ไม่ได้ให้สแกนนะ มันมีประเด็น ก็คือว่าอย่างงี้ค่ะ มีการถกเถียงกันเยอะแยะมาก เตี้ยวค่อย ๆ พูด อีกส่วนหนึ่งแล้วกัน แต่คอทเอาเอาคิวอาร์โค้ดมาให้ดูนะคะ ว่าอันเนี่ยเป็นประเด็นเลยว่ามันต้องขอไหมนะคะ สรุปท้ายที่สุดมันก็ต้องขอนั้นแหละค่ะ อ้าว ส่วนโครงการที่ไม่ต้องขอนะคะ คือโครงการที่มีได้กระทำต่อร่างกาย จิตใจ เซลล์ ส่วนประกอบของเซลล์นะคะ โครงการวิจัยข้อมูล ข้อมูลที่บันทึกในเวชระเบียน หรือข้อมูลสุขภาพ ซึ่งไม่สามารถระบุตัวบุคคล ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมนะคะ เนี่ยไม่ต้องขอนะคะ ต่อไปก็เป็นโครงการที่ใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ หรือการสังเกตนะคะ ที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ไม่ต้องขอค่ะ แต่เดี๋ยวขอพูดต่อเนี่ยว่าไอ้ไม่ต้องขอ อันนี้ยังงี้ ต่อไปนะคะ โครงการทดสอบคุณภาพค่ะ เป็นโครงการทดสอบคุณภาพอาหารหรือทดสอบอาหารนะคะ คือเค้าบอกว่าไม่ต้องไปขอจริยธรรม แต่มันมีนัยยะลึก ๆ ค่ะ ว่ามันมีเรื่องของสารอาหารที่เป็นอาจจะจะเป็นพิษนะคะ แล้วก็ อย. กำหนดเอาไว้ว่าสารตัวนี้กินได้ แต่ว่ากินเกินกว่านี้ไม่ได้ แล้วผู้วิจัยไม่ทราบ มันก็อาจจะส่งผลทำให้เกิดเหตุไม่พึงประสงค์กับผู้เข้ารับการทดลองได้นะคะ ก็คือเค้าบอกว่าไม่ต้อง แต่ท้ายที่สุด เค้าก็มีบอกว่า แต่สารอาหารต้องไม่อันตรายเกิน อย.กำหนดนะคะ ต่อไปนะคะก็คือโครงการที่สังเกตพฤติกรรมค่ะ เป็นโครงการที่ไปสังเกตพฤติกรรมโดยที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมนะคะ แล้วก็โครงการสุดท้ายก็คือโครงการที่เป็นกระบวนการสอน เค้าบอกว่ากระบวนการที่เป็นการเรียนการสอนเนี่ยไม่ต้องขอนะคะ แล้วก็ผลการประเมินกระบวนการเรียนการสอนที่เราทำเป็นอะไรนะ อาจจะเป็นอยู่ในเว็บไซต์ หรือว่าอาจจะเป็นกระบวนการเรียนการสอนรูปแบบใหม่อะไรแปลก ๆ มันก็จะคล้าย ๆ กับการทดสอบคุณภาพอะ ก็คือเอาไปให้เค้าทดลองใช้ แล้วก็ไปถามเค้าว่าพึงพอใจ / ไม่พึงพอใจอะไรพวกเนี่ย แล้วก็ไม่ต้องไม่สามารถระบุตัวบุคคล ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม อันนี้ไม่ต้องขอนะคะ

รศ.ดร.ธิดา ภาสวณิช

ที่นี้เรามาดูประเด็นกันว่า ไม่ต้องขอเนี่ย แล้วมันตกลงต้องขอมั้ย

ผศ.ดร.ปิยพงศ์ แซ่ตั้ง

ขออนุญาตครับ พอดีว่าลืมนึกถึงกติกาว่า ท่านไหน ถ้ามีคำถาม หรือมีสิ่งที่ยากจะสอบถามขึ้นมา ก็มีโน้ตหรือว่าส่งข้อความเข้ามา หรือว่าจะถามวิทยากรเลยก็ได้เนาะครับ และมีประเด็นผมอยากถามอยู่ อย่างเช่น การวิเคราะห์บุคคลสาธารณะหรือว่าอาชญากรที่อยู่ในข่าวหนังสือพิมพ์อย่างนี้ ถือเป็นการระบุตัวตนแล้วเราต้องเข้าสู่การขอรับรองจริยธรรมฯ หรือไม่ครับ

รศ.ดร.ธิดา ภาสวณิช

รับรองด้วยค่ะ เพราะว่าเคยมีประเด็นในเรื่องของประธานาธิบดีสหรัฐฯ นะคะ ก็มีนักวิจัยค่ะ ไปเอาข้อความของท่านมาสรุปวิเคราะห์/สังเคราะห์ออกมาเป็นมาเป็นพฤติกรรมของของท่านประธานาธิบดี ซึ่งก็ไปเอามาจากหนังสือพิมพ์ ไปเอามาจากข้อความข่าว หรือที่ท่านให้สัมภาษณ์อะไรพวกนี้นะคะ ก็โดนฟ้องนะคะ ในเรื่องของการที่ไม่ได้รับอนุญาตให้เอาเรื่องราวไปแบบนี้ ถ้าจะเอาไปจริง ต้องขออนุญาตประธานาธิบดี แล้วให้เขาสิทธิว่าให้ส่วนไหน ไม่ให้ส่วนไหน อะไรประมาณนี้ค่ะ มีท่านใดสงสัยมั๊ยคะ ตรงไม่ต้องขอเนี่ย

อ.เหมือนแพรว รัตนศิริ

สวัสดีค่ะ อันนี้เหมือนแพรวนะคะ จะเรียนถามค่ะ พอดีว่าก็อยู่ในสาขา Nutrition นะคะ แล้วก็เห็นพี่คอบอกว่า มันไม่ต้องขอเกี่ยวกับในเรื่องของสารอาหาร นอกจากสารอาหารที่แบบเป็นทางด้านอะไรนะ ที่มีความเป็นพิษใช่ไหมคะ แล้วที่นี้เราจะรู้ได้ยังไงคะ มันมีความเป็นพิษ สมมุติว่าแคลเซียมอย่างนี้ มันไม่ได้เป็นพิษ แต่ว่าถ้าสมมุติว่าเราให้ Participant ไป แล้วเขาใช้แบบสูงเกิน Dose แล้วมันเป็นพิษ หรือยังงัยคะ ในเงื่อนไขของข้อนี้ค่ะ

รศ.ดร.ธิดา ภาสวณิช

คืออย่างนี้ค่ะ ไม่ว่าจะเป็นวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือว่าจะเป็นในเรื่องของคหกรรมศาสตร์ ซึ่งไปเกี่ยวข้องกับสารเคมีนะคะ สารประกอบอะไรพวกนี้ในทางทฤษฎี และแต่ละองค์กร นักวิจัยเค้าก็มีความเชื่อพื้นฐานว่าท่านจะอยู่วิจัยตามหลักของทฤษฎี ก็คือตามหลักการทั่วไปใน Dose ทั่วไปที่กำหนดเอาไว้ว่าไม่มีความเป็นอันตราย แต่ที่นี้ถ้าเกิดว่าเป็นการทดลองแล้วอาจทำให้เกิดอะไรใหม่ ๆ แล้วก็เหมือนว่าเป็นการกระทำที่นอกเหนือจากทฤษฎีที่กำหนดเอาไว้จะค่ะ ท่านต้องขอการรับรองจริยธรรมนะคะ อันเนี่ยมันเหมือนเราต้องการให้ได้สิ่งใหม่ ๆ นวัตกรรมใหม่ ๆ ขึ้นมานะคะ ก็คือต้องขอค่ะ

อ.เหมือนแพรว รัตนศิริ

ขอบคุณค่ะ

รศ.ดร.ธิดา ภาสวณิช

ขอบคุณค่ะค่ะมีท่านอื่นสงสัยมั๊ยคะ ค่ะ ถ้าไม่มีนะคะ ก็จะไปต่อ เราจะได้คุยกันเยอะ ๆ การที่เราไปเก็บกับสิ่งไม่มีชีวิต เค้าบอกว่าไม่ต้องใช้มั๊ย สิ่งไม่มีชีวิตก็คือไม่ต้องขอ แต่ให้ระวังนะคะ ระวังเรื่องสิ่งไม่มีชีวิตเนี่ยนะ ก็คือสิ่งไม่มีชีวิตก็คือองค์กร สถาบัน หน่วยงานเนี่ยเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต ที่ส่วนใหญ่เราจะมาเอามาแลกเปลี่ยน อย่างแม่น้ำ เราไปทดสอบน้ำในแม่น้ำ แล้วดูปริมาณสารในแม่น้ำว่ามีมลพิษหรือไม่ มี อะไรประมาณนี้นะคะ มันก็เท่ากับไปว่าชุมชนนั้น ไปว่าลุ่มน้ำนั้นนะว่าไม่ดี ว่าอะไรประมาณเนี่ย ในเรื่องของการแปลผลเนี่ย มันเป็นเรื่องที่ต้องระวังมาก ๆ เราไม่ต้องขอก็จริงค่ะ แต่ว่าการที่เรามีคนช่วยดู

มันก็ดีนะ ทางคณะกรรมการฯ จะช่วยดูว่า อันเนี้ยมันน่าจะใช้คำว่าอาจจะ น่าจะ เพราะมันไม่ใช่ 100% ที่มันไม่ดี ถ้ามันมีแค่แบบ Effect มาหนึ่งอันอะไรเงี้ย คุณน่าจะใช้คำนี้ มันน่าจะเป็นคำแนะนำของคนในคณะกรรมการฯ ที่มีให้กับคนในสถาบันเดียวกันนะค่ะ แล้วก็พอมารื่องของมนุษย์ค่ะ พอเรามาดูเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 18 นะคะ ยังไงเค้าก็ต้องขอความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมนะค่ะ แล้วก็การไปเก็บกับเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 เช่น การเรียนการสอนดีกว่า เองง่าย ๆ เลย เมื่อกี้เราเห็นกันอยู่ใช่มั้ยคะ การเรียนการสอนเนี่ยนะ เราไม่ต้องไม่ต้องขอจริยธรรมนะค่ะ แต่ว่าเรามาดูกันว่าพอเค้าอายุต่ำกว่า 18 แล้วเราก็ก็นำ Intervention ไปให้เค้า เอาการเรียนการสอนซึ่งคุณคิดขึ้นมาใหม่อะไรก็แล้วแต่เนี่ยนะค่ะ มันอาจจะไม่เหมือนรูปแบบการเรียนการสอนเดิมที่เราเคยมีอยู่ อาจจะเป็นรูปแบบ เป็นเว็บไซต์ เป็นอะไรที่แบบออนไลน์แล้วก็เราอาจจะนึกไม่ถึงในเรื่องของวันข้างหน้าเนี่ย มันอาจจะเป็นอย่างอื่น หรือเป็นอะไรที่ทำให้เค้าเสียคน รึอะไรเงี้ยเราก็ไม่รู้ค่ะ คืออาจจะเป็นการเรียนการสอนที่แบบให้ Link กับเพื่อนแล้วก็ให้คุยกันส่วนตัว หรือให้อะไร เพื่อที่จะไปพัฒนาการเรียนการสอนให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง หรืออะไรก็แล้วแต่อันนี้ ขอยกตัวอย่างเฉย ๆ นะคะ มันก็เป็นสิ่งที่อันตรายนะค่ะ ก็คือ เรา aware ไว้หนึ่งก็ดีนะค่ะ ในส่วนข้อมูลส่วนบุคคลนะค่ะ ที่มันจะต้องชอบด้วยกฎหมาย การไปเอาข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ เทคนิคการสัมภาษณ์ รูปแบบการเก็บข้อมูล การใช้โค้ดอะไรพวกเนี้ย ถ้าคุณไปอบรมจริยธรรมวิจัย แล้วคุณเข้าใจ แล้วทำงานวิจัยโดยไม่ไปกระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น หรือเลียงเรื่องของการผิดกฎหมายอะไรพวกนี้ ถ้าเราส่งคณะกรรมการฯ ให้คณะกรรมการตรวจสอบ เราก็จะ Play safe นะคะ เพราะการที่คณะกรรมการรับรองฯ งานที่มีความเสี่ยงออกไปก็อาจจะต้องรับผิดชอบด้วย

รศ.ดร.ธิดา ภาสวณิช

ต่อไปก็คือในเรื่องของการทำการทดลอง สำหรับผู้เสียชีวิตไปแล้วเราต้องขอความยินยอมกับทายาทนะ อันนี้ อันนี้ก็เป็นเกณฑ์ ที่นี้เรามาดูกัน จะจบแล้วละ ที่นี้เค้าบอกว่าการเรียนการสอน “ไม่ต้อง” แต่การเรียนการสอนเนี่ยนะค่ะ เราไปเก็บข้อมูลกับเด็ก เก็บกับคนที่เป็ Vulnerable subjects อยู่ดี แล้วก็ Intervention เราจะเป็นอย่างไรรู้ มันจะส่งผลยังไงไม่รู้ ถ้าเราส่งไปให้เค้าตรวจ มันก็ดีนะ เค้าก็ช่วยรับผิดชอบกับเราด้วยนะค่ะ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ Daily record อะไรพวกนี้ ไม่ต้อง ก็ให้ Aware หน่อยเนอะ เขาบอกว่า “ถึงแม้ว่าจะไม่เข้าข่ายที่จะต้องขอรับรองนะค่ะ แต่ก็ยังก็ควรขอ” เช่น ในแบบสอบถามมีชื่อผู้เข้าร่วมวิจัย ชื่อนามสกุล วันเดือนปีเกิด อีเมล เบอร์โทรศัพท์ อันนี้ไม่ได้นะค่ะ อันนี้ผิดนะ คือในแบบสอบถามนั้นนะ ข้อมูลที่ได้มา ต้องระบุตัวตนใครไม่ได้เลย ไปเข้ารูปที่หนึ่งเลยที่เค้าบอกว่าต้องขอรับรองจริยธรรมนะค่ะ ที่ต้องขอเนี่ยเพราะว่ามันไปเจาะเข้าถึงตัวตนเค้าได้ ที่นี้ไม่มีชื่อ มีชื่อ ก็คือไม่ได้แล้ว ใช่มั้ยไหม นักวิจัยต้องรู้ว่าไม่มีชื่อไม่ได้ เสร็จปั๊บไม่มีชื่อก็จริงนะ แต่มีตัวเลือกในตอนหนึ่งหนึ่งของข้อมูลทั่วไปค่ะ เช่น เป็น ผอ.องค์กร แล้วมันมีอยู่คนเดียวอะ ไม่มีชื่อนามสกุล แต่ถ้าตีกละเลยว่าเป็น ผอ.องค์กร ซึ่งมีอยู่คนเดียว แปลผลออกมาแล้ว ผอ.องค์กรเนี่ยบอกเลยว่า ไอ้เนี่ยเป็นอย่างงี้ไม่ดีอย่างงั้น ก็ไม่ได้บอกชื่อนามสกุลไปแต่ว่ามัน Link ไปได้ค่ะ แล้วอย่างเช่น ให้ดีกว่าหน่วยงานไหน พอตีกละวิชาพลาสมา โอ้โฮ แปลผลออกมาภาควิชาพลาสมาเนี่ยนะ บอกว่าอันนี้ไม่ดี ภาควิชาอื่นเนี่ย บอกว่าดีเลย ระบุตัวตนไม่ได้แต่ภาควิชาฯ พังพินาศเลย อะใช้อย่างเงี้ยนะค่ะ ทำยที่สุดก็ต้องขอ

รศ.ดร.ธิดา ภาสวะณิข

ต่อไป ให้มีผู้ไม่มีชื่อเป็นผู้เข้าร่วมวิจัย แต่มีอีเมลมัน เวลาเราเข้า Google เวลาเรายิง QR code ให้สังเกตว่าระบบให้เรายืนยันบัญชีอีเมลเราว่าอะไร ถูกปะ ให้กดเลือกว่าเราอีเมลอะไร นั้นแหละไอ้ตัวอีเมลนั้นแหละ พอนักวิจัยได้ผลมานะคะ คำจะรู้อีเมลเราด้วย รู้อีเมล แล้วก็ในอีเมลมันก็จะมีชื่อเราแล็บให้เห็น มันเป็นการ Direct หรือ Transfer ไปที่ตัวคนได้ เพราะฉะนั้นก็ผิดอยู่ดี ถึงจะเป็น Google form แบบสอบถามง่าย ๆ ไม่มีอะไรเลยนะ รู้ว่ามันไม่มีอะไรเลย แต่มันมีอีเมลอยู่ในนั้น มัน Link ถึงบุคคลที่เค้ามารอกข้อมูลได้นะคะ

อ.เหมือนแพรว รัตนศิริ

คะ ถ้าสมมติว่าในแบบสอบถามนะคะ ในแบบสอบถาม google form อะคะ เค้าไม่มีอีเมล ไม่ได้แบบให้เราใส่อีเมลคะ แล้วเขาจะสามารถ link มาถึงตัวตนเราได้มั้ยนะคะ

รศ.ดร.ธิดา ภาสวะณิข

ลิงก์ได้คะ ลิงก์ได้คะ คือถ้ามันมีเหมือนเรา Log in เข้าไปใน Google ว่าแบบ

อ.เหมือนแพรว รัตนศิริ

เออ แบบว่า อันนี้เป็น Mail เราแล้วเราเข้าไปตอบแบบสอบถาม มันก็ไม่ได้กรอกอีเมลของเราเข้าไปในแบบสอบถามนะคะ

รศ.ดร.ธิดา ภาสวะณิข

Technician ที่จบมาทางด้านวิศวกรรมคอมพิวเตอร์จะข้อมูลเข้าไปได้คะ ช่องทางใดที่มันเป็นทางตรงหรือทางอ้อม เขาใช้คำว่าทางตรงหรือทางอ้อม ถ้าทางอ้อมได้ก็คือไม่ได้แล้ว เห็นไหมว่ามันมี Detail

อ.เหมือนแพรว รัตนศิริ

ก็คือแบบว่า ถ้าสมมุติเค้าอยากรู้จริง ๆ ว่าคนเนี้ยที่ตอบแบบนี้มา เป็นใครอะไรอย่างเงี้ย เค้าก็สามารถที่จะเจาะดูได้ใช่ไหม

รศ.ดร.ธิดา ภาสวะณิข

ใช่คะ

อ.เหมือนแพรว รัตนศิริ

อ้อ โอเคคะ ขอบคุณคะ

รศ.ดร.ธิดา ภาสวะณิช

คะ ะต่อไปนะคะ ไม่มีชื่อผู้วิจัย ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลด้วยนะ ไม่ว่าทางตรง ทางอ้อม ยังไงก็เจาะเข้าไปไม่ได้ ว่าเป็นใครตอบ แต่เนื้อความในข้อคำถามไม่เหมาะสมนะคะ ยกตัวอย่างเช่น คุณใช้สมาร์ทโฟนหรือไม่ โอ้โห ไปเก็บในชุมชนมีคนจบ ป.6 มีคนอายุมาก ๆ มีเด็ก มีอะไรพวกนี้ที่เราไปเก็บข้อมูล คุณใช้คำว่าสมาร์ทโฟน หรือใช้ภาษาอังกฤษทับศัพท์ไปเนี่ย คำอ่านไม่ได้อยู่แล้ว แปลว่าที่คุณให้เค้า Rating scale 1 2 3 4 5 มันมีความหมายอะไรไหม มันไม่มีความหมายเลย เพราะเค้าไม่เข้าใจ ข้อคำถามของคุณถูกไหมคะ ะ การไปเก็บโดยใช้ภาษาทางวิชาการ เคยเจอมาแล้วคะ ประโยชน์อะไรคะ ตัวเองไปเป็นประธานสอบ ไปเก็บกับเด็กประถมคะ แล้วก็ไปถามว่า “อัตลักษณ์ของโลกาภิวัตน์” อะไรก็ไม่รู้ คือถามเค้าว่า คุณสร้างแบบสอบถามมาจากอะไร เขาบอกว่า ผมจะไปเอาอันนี้เลยไปเอา พรบ. ของกระทรวงศึกษาธิการมาเลยนะ ว่าเนี่ย เด็กจะต้องมีคุณลักษณะในด้านใดบ้าง ผมก็อปปีมาวางเป็นข้อคำถาม ไปเอามาจาก พรบ. มาถามเด็ก ว่าเด็กมีอัตลักษณ์ของโลกาภิวัตน์อะไรพวกนี้เลยบอกว่า เออ ขอโทษคะ ถามว่าเด็กอ่านไปแล้ว มันจะตอบได้ไหม โอ้ 1 2 3 4 5 Rating scale ที่ให้ rate ไปเนี่ย มันไม่ได้มีความหมายอะไรเลย แปลว่าเด็กเค้าไม่ได้เข้าใจ เด็กเค้าก็กา ตีกันไปตามแบบ ให้กากก็กา แต่ความเข้าใจของเด็กอะนะคะ มันไม่เหมือนผู้ใหญ่ นะ เพราะฉะนั้นท้ายที่สุด แบบสอบถามบอกว่าไม่เข้าใจต้องขอ ท้ายที่สุดมันก็ต้องขอคะ ยังไงก็ต้องให้คณะกรรมการฯ ช่วยตอบนะคะ

รศ.ดร.ธิดา ภาสวะณิช

อันที่ 5 ท้ายที่สุดเลย finally แล้วจบและ คุณจะต้องขอ Accept จากวารสารใช้ปะ วารสารที่ Tier สูง ๆ เนี่ยนะคะ เขา requirement ว่าเราจะต้อง Attached ไฟล์ที่เป็นใบรับรองจริยธรรมเข้าไป ไม่งั้นไม่รับนะ แค่อ่านแรกเลยคือการ Submission เนี่ย เขาไม่รับ เพราะไม่มีใบรับรองจริยธรรมนะคะ การยื่นขอตำแหน่งวิชาการก็ Requirement เหมือนกัน มันก็ต้องมีใบรับรองจริยธรรมที่จะยื่นไป แต่ว่ามีบางคนมาพูดกับบอกว่า เฮ้ย ไม่เห็นจะต้องยื่นเลย กจ. ไม่เห็นถามเลย ไปยื่นทำไม ะไรอย่างเงี้ย คอท บอก กพอ. เค้ากำหนดไว้เลยนะ ว่าต้องมี คอทยื่นนะ แต่ว่าคนอื่นไม่ยื่น ก็แล้วได้ตำแหน่งวิชาการมา อันนี้แล้วแต่ะคะ แต่คอทยื่น ที่นี้คอทพูดในเชิงลึกลง

รศ.ดร.ธิดา ภาสวะณิช

โอเค กจ. เราอะ ระเบียบของเรา อาจจะบอกว่า เออ ไม่ต้องขอจริยธรรมก็ได้นะ ไม่ต้องตรวจนะคะ เออ แต่ว่าคนที่เค้าตรวจอะ ผู้ทรงคุณวุฒิของ สกอ. ที่เค้าตรวจเราอะ เค้าอบรมจริยธรรมนะคะ แล้วก็ พอเค้าอ่าน paper เราอะ เราอาจจะไม่ได้ด้วย ด้วยเราไม่แตะจริยธรรม เราไม่ได้เขียน Criteria: Inclusion criteria / exclusion criteria อะไรพวกนี้ เราไม่ได้เขียนมาเลย แล้วเค้าก็แบบ เค้าก็หาใหญ่เลย เพราะเค้าไปอบรมมาใช้มัย ว่าจริยธรรมต้องตรวจอะไรบ้าง เค้าก็ไปหา Inclusion / Exclusion criteria ทำไมมันไม่เห็นมีอะ อู้ย งานวิจัยอันเนี่ย Poor ทำให้งานวิจัยอันนี้ไม่ได้ตำแหน่งวิชาการ ไม่ได้อะไรพวกนี้ นะคะ เพราะฉะนั้นเนี่ย คือเป็นข้อแนะนำของคอทนะคือกฎหมายออกมาอย่างงี้ก็จริงนะคะ แต่ว่าจากที่คอทเนี่ยเป็นคณะกรรมการฯ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนะคะ แล้วก็คอยตรวจงานวิจัยของที่นั่นนะ ไม่ว่างานแพทย์ งานอะไรเนี่ยคอทก็ตรวจมาตลอด ตรวจมาเข้าปีที่ 6 แล้วนะคะ แล้วก็คอทไป

เจอหน่วยงานที่เค้าแบบ Strick มาก ๆ และเค้าได้มาตรฐานโลกด้วยนะเค้าให้ FERCIT ของต่างประเทศมาตรวจเค้า เค้าไม่ได้ให้ วช. ตรวจนะ เค้าได้มาตรฐานโลกเลยนะเค้า แล้วเค้าได้เข้าไปอยู่ในกลุ่มนั้นเนีย คอทแนะนำให้นะ เค้าแนะนำของพีนะ แบบมันใช่ กฎหมายอะ เค้าบอกมาว่าไม่ต้องก็ได้ แต่ว่าท้ายที่สุดเวลาเราไปขออะนะ เอะ พื้พูดแล้วแบบ ทุกครั้งที่พีไปทำอะไรให้มหาลัยอื่นพีจะรู้สึกเสียใจนะที่ทำมาพีไม่บอกน้อง เออเนอะ โอเค จบ ขอบคุณนะ

ผศ.ดร.ปิยพงศ์ แซ่ตั้ง

ขอบคุณมากครับพี่คอท มีทั้งความรู้ แล้วก็สร้างความตระหนักให้กับคณะกรรมการฯ และเราทุกคนในที่นี้ อันต่อไป ขอเรียนเชิญ รศ.ดร.มานิกา วิเศษสาธิต วิเศษสาธิต หรือ อ.ตุน ต่อเลยนะครับ

รศ.ดร.มานิกา วิเศษสาธิต

สวัสดีค่ะทุกท่าน ก็ฟังพี่คอทมาตลอด แล้วก็เข้าใจ แล้วก็เป็นการกำลังใจให้พี่นะเค้า แล้วก็เห็นด้วยกับสิ่งที่พี่พูดนะเค้า ที่วันนี้มาพูดในนามของประธานหน่วยส่งเสริมการวิจัยซึ่งก็เป็น Funding agency ของคณะเรานะเค้า ในการที่จะพิจารณาทุนการวิจัยของคณะให้คณาจารย์ของเรานะเค้า ในที่นี้ก็จะมีส่วนที่เข้ามามีส่วนเป็นผู้รับทุนวิจัยปีงบประมาณ 67 นะเค้า ซึ่งในนามของหน่วยส่งเสริมการวิจัยเนี่ย พันธกิจหลักจริง ๆ ของเรา มันก็จะไปเป็นพันธกิจในเรื่องของการดูแลเรื่องของการทุนวิจัยของระดับคณะ เพราะฉะนั้นทุกท่านที่ได้ได้รับทุนมาแล้วเนี่ย ท่านก็ต้อง Deal กับหน่วยวิจัยค่อนข้างใกล้ชิดหน่อยนะเค้า อันนี้ก็จะเป็นอย่างนี้นะ

รศ.ดร.มานิกา วิเศษสาธิต

หน่วยวิจัยฯ เนี่ยมีพันธกิจซึ่งเกี่ยวข้องกับเรา แต่เราไม่ได้รับผิดชอบโดยตรง หนึ่งในนั้นก็คือเรื่องของ Ethics เนี่ยหน่วยวิจัยมาประมาณ 8 ปีกว่าเนี่ยนะเค้า ก็จะเห็นคำถามที่โดนประจำเลย เช่น Ethics เมื่อก่อนถามเยอะเลย ว่า Ethics ต้องทำอะไร หน่วยวิจัยดูแลไปเปล่า take care รีเปล่า ถ้าไม่ทำ จะผิดไหม ทำก็ผิดไหม อะไรทำนองนี้นะเค้าก่อนหน้านี้คำถามนี้เยอะมาก ปัจจุบันคำถามพวกนี้น้อยลงนะเค้า พี่คอท เพราะอย่างที่พี่คอทบอกว่าตัวกฎหมายชัดขึ้น ทุกคน recognize ได้ว่า การทำมันเอื้อประโยชน์ทั้งในแง่ของการดูแลความถูกต้องของงานวิจัยเราให้สมบูรณ์แข็งแรงด้วย แล้วก็สิทธิประโยชน์ที่ตามมา ไม่ว่าจะเป็นการขอตำแหน่งทางวิชาการ เพราะถ้าไม่ทำตรงนี้การขอตำแหน่งทางวิชาการของท่าน ก็อาจจะเอาไปใช้ไม่ได้ เว้นแต่ใครไม่ได้ Mind เป็น ศ. แล้ว จึงไม่ทำอะไรแบบนี้ ซึ่งถ้ายังต้องใช้อยู่ ก็คงต้องก็ต้องทำ Ethics ต่อไปนะเค้า อีกอันหนึ่งที่พี่คอทพูดถึงด้วยก็คือเรื่องของการตีพิมพ์ในวารสารฐานสูงนะเค้าจริง ๆ ฐานของไทย ฐานสูง ๆ เดี๋ยวนี้ก็ require เรื่องของ Ethics ทั้งนั้นนะเค้า ก็ต้องการ Certificate รับรองว่าผลงานวิจัยของเรานั้นถูกต้องตามกระบวนการวิจัย แล้วก็ไม่ได้ไปทำให้ชื่อเสียงของเราเสียสิทธิใด ๆ ก็ตามนะเค้า หรือว่าไม่ทำให้เกิดอันตราย Harmful ทั้งร่างกายและจิตใจต่ออาสาสมัคร เพราะฉะนั้นถ้าเรามองในฐานะผู้วิจัย เราปกป้องสิทธิของอาสาสมัคร แค่นี้คิดมุนี่เราก็จะเห็นแล้วว่ามันสำคัญนะเค้า เน้นนอนว่าพอมันสำคัญบางทีใจมันก็ยากไปเนอะ แต่กระบวนการมันก็ไม่... เออ ก็คือเพิ่มกระบวนการ อย่างเช่น หลาย ๆ ท่านที่ทำวิจัยกับตุน ในทุนวิจัยคณะ กระบวนการของการขอทุนวิจัย

คณะ นี้ก็มีขั้นตอนเอกสารธุรกรรมก็ไปครึ่งหนึ่งแล้วใช่ไหมคะ พอจะเข้าสู่การขอ Ethics เอกสารธุรการเพิ่มไปอีกครั้งทาง อะไรอย่างเงี้ย ยังไม่ทันลง Content ตัวเองเลยสักอย่าง อะไรอย่างเงี้ยคะ

รศ.ดร.มานิกา วิเศษสาร

ก็คงจะต้องทำใจเพราะว่า Funding agency ไม่ว่าจะระดับคณะมหาวิทยาลัยหรือภายนอกก็ตามเนี่ย ทุนวิจัยใหญ่ อย่าง วช. หรือแม้แต่ทุนวิจัย Global project ก็ตามเนี่ยคะ เอกสารพวกนี้มันก็เป็น requirement ที่ต้องทำ Anyway อยู่ดี เพราะฉะนั้นเราได้รับทุนมาเราก็ต้องทำใจเนี่ยคะ นี่พูดเผื่อกรณีที่ท่านเป็นทุนวิจัยส่วนตัวด้วย ก็อยากให้มองประโยชน์ที่แท้จริงของเจตนารมณ์การทำวิจัยในมนุษย์ด้วยเนี่ยคะ ว่ามันเอื้อประโยชน์กับอาสาสมัครของเรา ในขณะเดียวกันมันก็ช่วย recheck งานเราว่าสมบูรณ์พร้อมไปในตัวด้วย ก็อยากจะ Encourage ให้ท่านนะคะ อย่างหน่วยวิจัยก็จะขออนุญาตชี้แจงประเด็นเป็นข้อ ๆ ไปแล้วกันคะ ข้อแรกหน่วยวิจัยเป็นผู้ดูแลเรื่อง Ethics ใหม่คะ คำตอบคือ funding agency จะดูแลเรื่องของการวิจัยในมนุษย์ในคราวเดียวกันคงไม่ถูกต้องนัก เหมือนแลดูมี Conflict of interest เนี่ยคะ เพราะฉะนั้นหน่วยวิจัยในคณะ เราก็คงจะไม่ดูแลเรื่อง Ethics คำถามที่สอง จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จำเป็นต้องส่งใหม่ ถ้าได้ทุนวิจัยคณะ เช่นเดียวกับกฎหมาย คำก็เขียนว่า You should อะ คุณควรทำอะ แต่มันไม่มีอำนาจไหนไปบอกว่า You must เนี่ย ก็เช่นกันคะเราก็จะบอกคนรับทุนทุกคนเลยว่า คุณควรทำเพราะสิทธิประโยชน์ของท่าน ท่านจะเอาไปขอตำแหน่งทางวิชาการใช่ไหม ท่านก็ต้องมีแล้วละ ท่านจะไปตีพิมพ์งานใช่ไหม ท่านก็ต้องทำแล้วละ ท่านต้องเผื่อเวลาสำหรับขั้นตอนการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เองเลย เราขอแค่ว่าถ้าท่านทำ ช่วยแนะในภาคผนวกให้เราด้วย แล้วท่านต้องรับผิดชอบตัวเอง เราไม่ได้แบบคือ เราตึงเกินไปก็ไม่ได้ หย่อนเกินไปก็ไม่ได้ เพราะฉะนั้นเราก็จะคุยกันแบบนักวิชาการคุยกัน ก็คือมันดี มันเอื้อประโยชน์ต่อการเป็นนักวิจัย มันเอื้อต่อการเป็นผู้วิจัย ที่ professional แล้ว มันก็สามารถใช้สิทธิประโยชน์ต่อเนื่องไปได้ เพราะฉะนั้น Encourage ให้ท่านทำ ทำแล้วเสร็จกระบวนการแล้ว ท่านก็เอาแบบในท้ายเล่ม มันก็จะทำให้งานวิจัยเล่มนั้นของท่านอะมัน Strong มันถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัยคือเอาหลักวิชาการมาพูด มันไม่มีความเห็นส่วนตัวทั้งนั้นเนี่ยคะมันคือความถูกต้องทางวิชาการคะ เพราะฉะนั้นควรทำใหม่ ควรทำ คำถามที่ 3 เนี่ยคะ ทำเมื่อไหร่คะ ตอนเนี่ยทุกคนอยู่ปีงบวิจัย 67 เนี่ยวันนี้เซ็นเอกสารไปแล้ว เดียวน้องเอเจจะทยอยส่งให้ทุกภาควิชาเพื่อถือเอกสารไปทำสัญญาที่งานนิติการ ท่านจะมีเวลาในการทำวิจัยทั้งหมด 12 เดือน เพราะฉะนั้น งบวิจัย 67 หลายท่านที่อยู่ในปีตั้งใจฟังเนี่ยคะ ไม่ขยายเวลาทุกกรณี แต่ว่าท่านต้องรู้อยู่แล้ว กระบวนการขอวิจัยไม่ว่าท่านจะทำกับเด็ก อะนี่ เสริมพีคोटชนิดหนึ่ง เมื่อกี้พี่คอตพูดว่าบางที่ทำกับเด็ก หรือทำกับนักศึกษาที่โตแล้ว 18 ปีแล้ว มันแค่แบบสอบถามที่ไม่ระบุตัวตน ทางตรงทางอ้อม ไม่เก็บก็ได้ แต่พี่คอตก็ encourage ให้เก็บนะ เราก็ encourage ให้เก็บนะ เพราะอะไร เพราะบางทีที่เราอ่านงานวิจัย ท่านไม่ได้เก็บข้อมูลแบบสอบถามก็จริงว่าชื่ออะไร บางทีอย่างพี่คอตว่าเลย เพศอะไร อายุเท่าไร อยู่ภาควิชาอะไร เรียนวิชาอะไรอะ คือถ้าจะพูดขนาดเนี่ย ก็บอกชื่อไปเลยก็ได้อะ ว่าก็รู้แล้วอะว่าใครอะไรอย่างเงี้ย อีกอันหนึ่งที่มักจะทำผู้วิจัยทำประจำเลยทั้งสาริตและคณะคือเก็บข้อมูลจากนักศึกษาวิชา PSY3001 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ลงทะเบียนมาทั้งหมด 150 คน อันนี้ระบุตัวตนนะคะ แล้วเขาก็เขียนในบทที่ 3 แล้ว ก็ไปวิเคราะห์ Demographic ในบทที่ 4 และอภิปรายในบทที่ 5 แล้ว

รศ.ดร.มานิกา วิเศษสาธิต

แล้วคุณก็จะบอกว่า ไม่ ฉันเก็บแบบไม่มีชื่อ โนคะ เพราะฉะนั้น ทำอะไรระมัดระวังตัวเองไว้ คือมันดีทั้งในแง่วิชาการแล้วก็ดีในแง่ของการ Play safe ต่าง ๆ นานา ด้วยก็ Encourage ให้ทำ ถ้าท่านตัดสินใจจะทำวันนี้ฟังแล้ว อืม ต้องทำแน่ ๆ เลย เดียวไปทำสัญญาปุ๊บ จะได้ทำการขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เลย เนี่ยนะท่านต้องเผื่อเวลาถ้าเราจะทำ เรารู้อยู่แล้ว การรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มี 3 แบบ แบบ Exemption คือแบบไม่ได้เกี่ยวข้องกับมนุษย์โดยตรง คำอาจจะ Exemption ก็คือผ่านให้ใช้มัย แบบ Expedited คือผ่านแบบเร็วใช้มัยคะ แต่ถ้าทำกับกลุ่มเปราะบางมาก ๆ มันก็จะเป็น full board ไม่ได้ require ว่าท่านจะต้องทำที่ไหนนะ ขอรับรองในรามหรือนอกราม ไม่ว่าท่านเลย ท่านดิไซน์ชีวิตตัวเองได้ แต่ว่าท่านต้องวางแผนระยะเวลา เพราะมัน Take time คิดไปเลยว่า 3-4 เดือน อย่าไปตั้งความหวังในชีวิตว่า อ้อ เออ ชั้นทำสัญญาเดือนธันวาคมปีนี้ สิ้นสุดธันวาคมปีหน้า ซึ่งขอ Ethics เดือนตุลาก็แล้วกัน เดียวแปดเดียว คำคงพิจารณาได้ใช้มัยคะ ผึ้ง แล้วก็คิดเอาเองว่าฉันจะต้องทำทันในเวลา 3 เดือนอย่างนี้ใช้ไหมคะ อันนี้มันจินตนาการ คือแบบยูจะต้อง well plan คือถ้าทำ ก็คือแบบชีวิตก็จะมีอะไรสุ่มเสี่ยงซิกแซกไม่ตรงไปตรงมา คือยู Well plan นิดหนึ่ง ท่านส่ง Proposal กับเรา 3 บทแล้วพอท่านทำสัญญาปุ๊บ สิ่งที่ท่านพึงทำทันที ขอ ethics อย่างน้อย ๆ 3-4 เดือน ท่านทำอะไรไม่ได้เลยนะ คือรอผลพิจารณา Ethics ในระหว่างนั้นที่ท่านทำได้ ก็คือวางแผนการเก็บข้อมูล เอ๊ะ จะเก็บยังไงให้เรียบร้อย พอได้มาก็ลงไปเก็บข้อมูลให้มันถูกต้องตามหลักการ ในนามหน่วยวิจัยเราไม่ได้ดูแลเรื่อง แต่ว่าเรายินดีประสานงานหรือสนับสนุนหรือให้ข้อคิดเห็นเท่าที่เรามีประสบการณ์อย่างเต็มความสามารถเลย ในการผลักดันให้ท่านทำให้อยู่ถูกต้องตามวิชาการนะคะ นั่นประเด็นที่หนึ่ง อีกประเด็นหนึ่ง อันนี้เนื่องจากทุกคนอย่างในปิงบ 67 อย่างที่เรียนว่า เดียวสัญญาอันนี้ นอกรอบจาก Ethics ไปนิดหน่อยนะคะ ถือว่าเป็นโอกาสแจ้งข่าวด้วย สัญญาเอกสารจากหน่วยวิจัยจะส่งไปถึงท่านเนี่ยประมาณ week นี้แหละ ให้ท่านเตรียมเอกสารไปทำสัญญากับงานนิติกรรม ทำเสร็จแล้วรบกวนสำเนาคืนหน่วยวิจัย ด้วยหนึ่งชุด เพราะว่าพวกท่านนะบางทีเอาไป พวกท่านก็ทำหายบ้าง หน่วยวิจัยฯ ก็จะต้องมีต้นฉบับบ้างนิดหนึ่งนะคะ ทุกคนนะ จริง ๆ เราก็แลกเปลี่ยนกันจนนอกรอบก็แลกเปลี่ยนกันได้เพราะในประเด็นเรื่องของ Ethics อยากให้ทำ encourage ให้ทุกคนทำนะคะ ด้วยประโยชน์หลายประการ ด้วยประโยชน์ของการเป็น Professional ผู้วิจัยด้วยปกป้องอาสาสมัครด้วย แล้วก็เราก็ใช้สิทธิอันนี้เยื่อเนื่องในผลงานของเราได้อย่างสบายใจนะคะ เพราะว่าก็พวกเนี่ยพอมันผ่านเวลาไปแล้วอะ มันย้อนกลับมาทำไม่ได้นะ เช่น ท่านเก็บข้อมูลไปแล้วท่านอยากจะมาขอ ethics เนี่ยมันไม่ได้แล้วนะ คือมันผ่านแล้วผ่านเลยอะ คือท่านต้อง.. คือการเป็นนักวิจัยที่ดี คือเราเป็น Scholar เป็น Professional มันก็ต้อง Well plan ท่านมีเวลา 12 เดือน เต็มที่เลย 12 เดือนในการทำแค่บทที่ 4 กับบทที่ 5 ก็คือเก็บข้อมูลแล้ว เนี่ยเราคิดว่ามันยังงี้ก็พอ ถ้าท่านวางแผนดี ๆ อย่างละเลย มีอะไรก็เข้ามาคุยกันก็แล้วกันนะคะ ดังนั้นรอบนี้ท่านก็ก่อนคะ รอบแรกคะ ขอขอบคุณคะ

ผศ.ดร.ปิยพงศ์ แซ่ตั้ง

ขอบคุณมากครับ อาจารย์ตูน นอกจากได้ความรู้ แรงบันดาลใจแล้ว ก็ยังได้แรงกดดันไปด้วย ขอบคุณครับ ณ ที่นี้วิทยากรท่านสุดท้ายของเรานะครับ ท่านอาจารย์กมลทิพย์ ศรีหาเศษ หรืออาจารย์เพย ขอเรียนเชิญท่านอาจารย์แลกเปลี่ยนในประเด็นนี้ด้วยครับ

ผศ.ดร.กมลทิพย์ ศรีหาเศษ

ขอบคุณค่ะ ก่อนอื่นนะคะ อาจารย์ผิงคะ พ้อง Ethics เลยค่ะ ระบุตัวตน

ผศ.ดร.กมลทิพย์ ศรีหาเศษ

อันนี้สำหรับตัวเองนะคะ ขอแลกเปลี่ยนในมุมมองของ User ละกันนะคะ เพราะว่าเวลาจะทำงานวิจัยอะค่ะ ตัวเองก็ต้องยื่นขอ Ethics อยู่แล้ว เวลายื่นขอ Ethics อะ อันนี้แนะนำจริง ๆ นะคะ ว่าไม่ว่าเค้าจะ require หรือไม่ require เพราะว่าสิ่งที่ตัวเองได้โดยตรงจากการไปยื่นขอ ethics ก็คือว่าบางทีข้อสังเกตของกรรมการหรือข้อสงสัยของเค้า มันเป็นตัวจุดที่ทำให้เกิดคิดว่าเราลืมนองประเด็นนี้ไปหรือเปล่า บางทีคำถามของเค้า มันเอามาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลของเราเพิ่มเติม ที่นี้อันดับแรกก่อนเลย เวลาที่ตัวเองยื่นขอ Ethics สิ่งหนึ่งที่ไม่ว่าจะเป็นงานประเภทไหนที่คำถามเหมือนกันเลยอันที่หนึ่ง ก็คือว่ากลุ่มตัวอย่างที่เราได้มาอะค่ะ เค้าจะถามถึงวิธีการได้มาซึ่งไอ้วิธีการได้มาแบบนี้ค่ะ มันเป็นคำถามในเชิงให้เราเขียนเพื่อบอกว่าทุกคนได้รับโอกาสในการเข้ามาโดยที่ไม่ได้ลำเอียงหรือเข้ามาโดยได้มีไม่มีอคติอะไรใด ๆ ทั้งสิ้น เค้าจะถามเลยว่า บางทีเราบอกว่าสุ่มโดยทุกคนมีความเสมอภาค บางทีกรรมการฯ ถามว่า เอ๊ะ คำว่าเสมอภาคของเราอะ มันคือทำยังไง มันก็จะทำให้เรา อ้อ เวลาเขียนเคลียร์ชัดตรงเนี่ย มันก็จะไปเพิ่มในบทที่ 3 ในงานวิจัยของเราได้ ตัวต่อมาที่เค้าค่อนข้างให้ความสำคัญเหมือนที่ท่านอาจารย์คอต และอาจารย์ตูนบอก คือในเรื่องของการระบุตัวตน เค้าจะถามเรื่องของการรักษาความลับของกลุ่มอาสาสมัครของเรา ที่นี้ของของตัวเองอะมีทั้งประสบการณ์ทำงานเดี่ยวทำงานกลุ่ม พอทำงานเดี่ยวเนี่ย เค้าจะถามเราเลยว่าการรักษาข้อมูลความลับเนี่ย เราจะทำยังไง เราก็จะบอกว่าเราจะเก็บข้อมูลแบบนั้นแบบนี้ เค้าจะถามว่าเมื่อเสร็จแล้วข้อมูลจะไปไหน อันนี้กรณีในงานเดี่ยวนะคะ เราก็ต้องเขียนไว้ว่าเวลาเราเก็บข้อมูลเนี่ย เราจะปกปิดข้อมูลไม่ให้คนอื่นรู้ยังไง เมื่อเก็บเข้ามาแล้วเนี่ยข้อมูลเหล่านี้มันจะอยู่ในที่ปลอดภัยยังไง แล้วเสร็จแล้วข้อมูลเหล่านี้มันจะไม่เผยแพร่ออกไปข้างนอกยังไง อันนี้กรณีคนเดียว เพราะถ้าเป็นผู้วิจัยหลายคน พอเป็นผู้วิจัยหลายคน เค้าจะถามเลยว่าข้อมูลเนี่ยใครมีสิทธิ์เข้าถึงอะไรยังไง ผู้วิจัยแต่ละคนจะเข้าถึงข้อมูลได้มากน้อยแค่ไหน เข้าไปแล้วเอาไปลิงก์อะไรยังไงต่อ อันเนี่ยเป็นเป็นสิ่งที่ดี เพราะว่าเวลาเราทำงานวิจัยมันจะได้ระบุให้เราด้วย ในขณะที่เดียวกันมันมีอีกงานหนึ่งที่ตัวเองทำเนี่ย ที่มันเป็นงานกับกลุ่มเปราะบางก็คือการพฤติกรรมและการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ที่นี้มันก็จะเก็บคนหลายกลุ่มมากเลยอะ เก็บทั้งแบบว่า 3 กลุ่ม กลุ่มสาธารณสุข กลุ่มของผู้เฒ่าผู้แก่ กลุ่มของผู้ป่วยผู้สูงอายุเอง ทั้งที่เป็นผู้ป่วยและไม่เป็นผู้ป่วย กลุ่มคนในครอบครัว เวลาเราเขียนนะ เราก็จะเขียนไปรวม ๆ ว่าเรารักษาเก็บข้อมูล Include คนเข้ามาแบบนี้ รักษาความลับแบบนี้ เค้าให้เขียนแยกเลยนะค่ะว่าคนแต่ละกลุ่มอะ เรา include เข้ามาอย่างไร เมื่อเข้ามาแล้ว ถ้าเกิดเค้าไม่มีอุปสรรคหรือว่าเค้าไม่อยากจะอยู่เนี่ย เราจะเอาเค้าออก เค้าจะออกไปได้ยังไง ต้องเขียนรายละเอียด แล้วเวลารักษาความลับของ

กลุ่มแต่ละคนละคะ กลุ่มนี้ทำยังไง กลุ่มนี้ทำยังไง กลุ่มนี้ทำยังไง มันจะมี detail ซึ่งตัวเนี่ย พอเราเขียนไปตามคำชี้แจงของเค้าอะ เวลาเราทำงานวิจัย สิ่งที่เราได้ประโยชน์คือเราก็จะดูว่าเราต้องระวังเรื่องอะไรบ้าง แล้วเวลาเราไปเขียนในบทที่ 3 ของเราอะ มันก็จะมี detail พวกนี้ออกมาด้วยนะ

ผศ.ดร.กมลทิพย์ ศรีหาเศษ

แล้วแม้แต่ข้อคำถามของเราเองเนี่ย เค้าจะถามเลยว่าข้อคำถามเนี่ยถามไปเพื่อตอบวัตถุประสงค์ไหน ตอบในลักษณะไหน ตอบเป็นภาพรวม หรือตอบอะไร เพราะอย่างงานของตัวเองที่เป็นกลุ่มเปราะบางเนี่ย เค้าถามเลยว่ามันมีทั้งผู้ป่วยที่เป็นผู้ป่วยแบบต้องมีคนดูแลกับผู้ป่วยที่เค้าช่วยเหลือตัวเองได้ เค้าถามว่าคำตอบแบบนี้ของเราอะมันไปสะท้อนอะไรแบบไหน มันจะส่งผลยังไงกับผู้ป่วย มันจะเอาไปใช้อย่างไร ซึ่งตัวนี้เป็นตัว declare ที่ดีมาก ที่เวลาเราวิเคราะห์เนี่ย อย่างตัวเองอะ มันทำให้ผลการวิจัยของเราสมบูรณ์ขึ้น ในอีกส่วนหนึ่งที่ตัวเองทำอะ จำลองข้อมูล เหมือนที่อาจารย์คอบอกว่า จริง ๆ มันอาจจะไม่ต้องขอจริยธรรมก็ได้ เพราะเราไม่ได้เก็บข้อมูลจริงเราใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์จำลองข้อมูลขึ้นมา แต่อันเนี่ย ขอไว้ก่อน ซึ่งพอขอไว้ก่อนนะเค้าก็จะตั้งคำถามมาที่แบบว่าเวลาเรา generate ข้อมูลนะ generate ยังไง ไม่ได้เก็บกับคน แล้วมันก็จะประเด็นที่ว่า ให้ทำ detail มา มันก็จะแบบทำให้งานของเรา Smooth ขึ้น เพราะฉะนั้นเวลาที่จะขอ ในส่วนตัวนะคะ ถ้าใครที่จะไปขอ IRB อะ สิ่งแรกที่ต้องเตรียมคำตอบไว้ให้ได้เลยคือ (1) กลุ่มตัวอย่างที่จะเข้ามาในงานวิจัยของเรา ถ้ามีหลายกลุ่มต้องเตรียมคำตอบให้ได้ว่ามีการคัดเลือกเข้ามายังไง ซึ่งการคัดเลือกนี้จะต้องสะท้อนว่าทุกคนเนี่ยมีโอกาสเข้ามาด้วยความสมัครใจและเท่าเทียมกัน ไม่มี Bias ของผู้วิจัย แล้วเมื่อเข้ามาแล้วขณะที่ทำการวิจัยเกิดเค้าไม่สบายใจ เกิดเค้าไม่แบบว่าไม่ประสงค์จะทำต่อ เรามีวิธีการที่จะให้ แบบให้เค้าออกไปได้ โดยที่แบบไม่กระทบกระเทือนหรือว่าเข้ามาแล้ว มันไม่ส่งผลของงานวิจัยของเราอย่างไบบ้าง ในขณะที่เดียวกันข้อมูลของการวิจัยของเราเนี่ย แต่ละกลุ่มเนี่ยมันมีวิธีการเก็บรักษาข้อมูลยังไง เก็บรักษาข้อมูลเสร็จ ถ้ามีผู้วิจัยหลายคนแต่ละคนมีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลได้มากน้อยแค่ไหน แล้วหลังจากเสร็จสิ้นงานวิจัย ข้อมูลเหล่านี้จะทำลายหรือจะไม่ให้ใครคนอื่นเข้าถึงได้ยังไง การรักษาความลับของข้อมูลแล้ว แม้แต่คำถามวิจัยเองเนี่ย แต่ละคำถาม ประเด็นคำถามเนี่ยตอบวัตถุประสงค์อะไร แล้วมีผลยังไงกับกลุ่มเป้าหมาย ถ้าเตรียมคำตอบนี้ได้เนอะ การขอ IRB ไม่ค่อยมีปัญหา อันนี้สำหรับตัวเองก็จะมีประมาณนี้

รศ.ดร.ธิดา ภาสวณิช

อาจารย์เฟย์ ขอจากธรรมชาติหรือว่าขอจากอะเนี่ย

ผศ.ดร.กมลทิพย์ ศรีหาเศษ

ไม่เลยคะ เพราะว่าอันนี้ขอจากอีกทีหนึ่ง

รศ.ดร.ธิดา ภาสวณิช

ไม่ใช่รวมคำแหงแน่

ผศ.ดร.กมลทิพย์ ศรีหาเศษ

ไม่ ๆ ๆ ๆ แต่ว่า นี่บอกเลยว่า ขอแล้ว แบบชอบ อันนี้ต้องบอกก่อนว่าขอครั้งแรกแล้วชอบในความละเอียดของเขาเพราะชอบในความละเอียดของเขาเลยขออีก แต่ว่าหลัง ๆ ที่ไปขอเนี่ย ต้องบอกว่าบางที่เนี่ยรูปแบบเค้าจะเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ แต่ก่อนเนี่ยเค้าขอแค่เครื่องมือ ขอพวก Proposal ขออะไรไป แล้วก็ Detail พวกนี้ แต่ปัจจุบันเนี่ยเค้าขอ IOC ขอผล IOC ว่าเครื่องมือวิจัยของเราที่จะส่งเค้าอะ ต้องผ่านผู้ทรงคุณวุฒิก่อน

รศ.ดร.ธิดา ภาสวณิช

ใช่ ๆ

ผศ.ดร.กมลทิพย์ ศรีหาเศษ

แล้วล่าสุดทราบที่ผ่านมานะเนี่ย ไม่ใช่ขอ IOC อย่างเดียวนะคะ ขอต้นฉบับที่เป็นข้อ Comment ของผู้ทรงคุณวุฒิเลยเพื่อป้องกันว่าเรา Make IOC ไป

ผศ.ดร.ปิยพงศ์ แซ่ตั้ง

ครับ อย่างนี้ที่น่าสนใจมาก ๆ อีกประเด็นหนึ่งคือ ถ้ามันเป็น R&D research ที่มันค่อย ๆ พัฒนางานไปที่ละ Phase ที่ละ Phase คือเราก็จะไม่มี ตัวเครื่องมือตัวนี้ให้เค้าดู ถ้าสมมุติว่า Phase แรกของเรา คือการไปสร้าง Item อะไรพวกเนี่ยครับ

รศ.ดร.ธิดา ภาสวณิช

เค้าก็เขียนรายละเอียดลงไป เขียนรายละเอียดลงไปค่ะ Phase แรก Study 1, Study 2, Study 3 จะทำอะไร จะทำยังไง เราเขียนไปว่าเราจะสกัดข้อมูลมา แล้วก็เราก็จะเอามาทำอย่างนี้ แล้วก็มืออย่างนี้ค่ะ มันจะมีในเรื่องของ deviation นะคะ เมื่อได้รับใบรับรองเรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้นเนี่ย ถ้าเกิดว่า subject จำนวน subject มีการเปลี่ยนแปลงนะคะ เช่น มีการ leave ออกไปจากกลุ่มตัวอย่าง leave ออกไปเนี่ยส่ง Deviation นะคะ ส่งเข้าไปให้คณะกรรมการพิจารณาอีกครั้งหนึ่งว่าจาก 380 เนี่ยเหลือ 360 ได้มั้ย คณะกรรมการเค้าก็จะไปพิจารณาณะคะ ในเรื่องของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ถ้าเค้า Accept เนี่ยเค้าก็ส่งกลับมาว่า ได้ เก็บต่อนะคะ แล้วก็จะมีในเรื่องของการเกิดเหตุไม่พึงประสงค์ ให้แจ้งภายใน 24 ชั่วโมงนะคะ แจ้งเข้าไป แล้วก็เค้าจะพิจารณาว่าเหตุนี้เกิดจาก Intervention ของเรา หรือว่าเหตุเกิดจากตัวของผู้เข้ารับการทดลองเอง แล้วเค้าก็จะส่งมาค่ะ เค้าก็จะบอกมาว่าให้ดำเนินการอย่างไร ให้ช่วยเหลือให้ Support อะไรยังไง คณะกรรมการคือเพื่อน คณะกรรมการคือคนที่เซ็นให้แล้วเค้าเป็นคนรับผิดชอบเรานะคะ ถ้าขึ้นศาลนะคะ จำเลยหนึ่งนะคะ ถ้าขึ้นศาล พ้องร้องจำเลยที่หนึ่งคือคณะกรรมการคะ เพราะฉะนั้นคณะกรรมการฯ จะดูแลเราตลอด ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงอะไรของintervention นะคะ Study ที่หนึ่งเสร็จแล้วส่ง Report เข้าไปค่ะ ว่า Study ที่สองเนี่ยเราได้ได้ set โปรแกรมแบบนี้ แล้วก็เรา

ก็ได้ทำแบบสอบถามออกมาอย่างนี้ ส่งให้เค้าตรวจอีกครั้งหนึ่งนะเคะ เค้าก็จะส่ง Accept กลับมาว่าโอเค ใช้ได้แล้ว เราก็ไปดำเนินการต่อ อันนี้พี่บอกเอาไว้ว่า จริง ๆ แล้วอะ นักวิจัยส่วนใหญ่ขอครั้งเดียว ไม่เคยส่งอะไรเข้ามาแบบนี้หรอก แต่ว่าที่อื่นเค้าทำกันนะเคะ เค้าส่งนะ แล้วพี่เนี่ยยอมรับอย่างนึงว่า ไอ้ ศ. ของพี่เนี่ยนะเคะ ตำราเนี่ยพี่อาจจะเป็นคนเขียนภาษาไทยชั่ว ๆ นะ ตำราเนี่ยยังไม่ผ่านนะเคะ แต่งงานวิจัยของพี่สองเรื่องเนี่ยนะเคะตอนแรกไม่ให้ผ่านเพราะพี่เขียนอะไรไปสักระยะหนึ่งอะนะ พี่อุทธรณ์ไปครั้งที่หนึ่ง ตกลงเค้าให้ผ่านทั้งสองเรื่องเลยเคะ แล้วก็เค้าก็ยอมรับในงานวิจัยของพี่เพราะว่า Detail ละเอียดยิบมาก คือเขียนแม่งทุกขั้นตอนเลย ภูคิตอะไร ภูทำอะไร ภูเขียนหมดอะ แล้วก็พี่ก็บอกเลยเป็น Masterpiece ที่แบบว่า Detail รายละเอียดของการเก็บเนี่ยแม้กระทั่งใครเป็นคนตรวจ ขอถามจริง อันนี้ขออนุญาตใครเป็นคนตรวจงานวิจัยพี่ ดีหรือว่ามันิกา วิเศษสาร ไ้ที่โปรแกรมจิตอะ Emptiness imagery อะแล้วเขียน Comment มาว่าให้ให้ไป Try out ก่อนแล้วก็บอกว่ามีสิ่งตกค้างอะไรในจิต แล้วก็ให้เขียนออกมา ใครเป็นคนตรวจจะจิตวิทยา

รศ.ดร.มานิกา วิเศษสาร

พี่ส่งใคร

รศ.ดร.ธิดา ภาสวณิช

จิตวิทยา ก็ตอนคณะกรรมการเราตรวจใจ ตอนที่เรทำอะ เอาเข้าตั้ง 3 ครั้ง

รศ.ดร.มานิกา วิเศษสาร

พี่ส่งใคร จิตวิทยามีหลายคน แต่ว่าไม่ใช่

ผศ.ดร.ปิยพงศ์ แซ่ตั้ง

ส่งคนนอก

รศ.ดร.ธิดา ภาสวณิช

ไม่ใช่ ส่งบอร์ดเรานี่แหละ ตอนที่เรอยู่ด้วยกันนะ ตอนที่เราเป็นคณะกรรมการเดียวกันอะ ส่งบอร์ดเรา นี่แหละ พี่ยังขอบคุณอยู่เลยนะ ว่าใครแม่งเป็นคนคิด ทำโปรแกรมจิตอะ ทำสมาธิอะ บอกว่าเนี่ยมีสิ่งตกค้างในจิตรีเปลา พอทำสมาธิเสร็จแล้วลุกไปเลยเนี่ย อาจจะเป็นลม มีแบบเหมือนยังมีสมาธิอยู่แล้ววิ่งมีน้อจะหกล้มได้ เลยให้ไป Try out ก่อน เพื่อที่จะดูว่ามีสิ่งตกค้างในจิตรีเปลา แล้วจะทำยังไงที่จะให้ recover กลับมาจากโปรแกรมทำสมาธิ พี่เขียนลงไปในงานวิจัยพี่ แล้วรู้มัยว่าเค้าชมเลยนะว่า อู๊ย เนี่ยงานวิจัยที่ละเอียดมากเลย แล้วดิฉันเนี่ยก็ได้การวิจัยสองเรื่องเนี่ยได้คุณภาพระดับ ศ. แต่ยังไม่ได้ ศ. นะ พี่ต้องขอบคุณคณะกรรมการชุดเก่าะ พี่ยังคิดว่าเป็นมานิกา วิเศษสารหรือว่าที่อยู่เลยนะ ตกลงไม่ใช่หรอ อย่างนี้ไม่ขอบคุณแล้ว

รศ.ดร.มานิกา วิเศษสาร

อย่าเพิ่งขอบคุณ เพราะว่ามันจะไม่ใช่เราไม่คุ้นจากคำ แต่ประเด็นที่พีคอกับเพนดิงนี้ คือคุณคิดว่าหลายคนช่วงนี้ก็อาจจะมีความเข้าใจผิดว่าทำไมกรรมการ Ethics มาดูระเบียบวิธีวิจัยอะไรอย่างเงี้ยคะ ซึ่งมันก็น่าโกรธอยู่แหละ เป็นเรา เราก็โกรธอยู่เหมือนกันอะไรอย่างเงี้ยคะ ตอนที่เราโดน ถูกปะ โอเค พอทำความเข้าใจต่างคนต่างรับฟังซึ่งกันและกัน ก็จะเห็นว่าจริง ๆ ถ้าเรามองอีกมุมหนึ่งเป็น Positive size อะ มันก็คือช่วยปิดช่องว่างให้มันสมบูรณ์ขึ้นอะไรเงี้ยคะ เพราะฉะนั้นนักวิจัยที่ขอ Ethics หลาย ๆ คนที่มีประสบการณ์แล้ว ก็คงเข้าใจได้ว่าบางทีเค้าก็ล้วงลูกลงมา เข้ามาถึงระเบียบวิธีวิจัยของเรา แล้วก็ขอคำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยของเราอะไรเงี้ย ซึ่งก็แบบเธอก็อยู่นอก Field จะมาขออะไรจะเข้าใจเหอ ทางความรู้สึกแรกมันก็จะ เป็น Anger ก่อนใช้มัยคะตามหลักของจิตวิทยา ซึ่งก็เกิดเรื่องต่อต้านไปก่อน แต่ถ้าเราค่อย ๆ Open mind เปิดใจก็จะมองว่า โอเค ถ้าคนอื่นเค้าอ่านแล้วยังไม่ Get แสดงว่าอาจจะม่แคเราที่ Get เราอาจจะต้องขยายความมันใหม่ สื่อสารกับเค้าเข้าใจได้เค้าก็คงจะไม่มีคำถามอะไรอย่างเงี้ยคะ คืออยากให้ทำใจให้แบบ Open mind โกรธก็เก็บไว้ในใจช่วงสั้น ๆ แล้วก็ Open mind มองอีกมุมหนึ่ง เอ๊ะ หรือว่ามันยังไม่สมบูรณ์จริง ๆ เอ๊ะ หรือว่าเราสื่อสารออกไปด้วยภาษาเขียนที่เป็น Academic writing แล้วมันหลุดบางประเด็นไป เค้าถึงตั้งข้อสังเกตกลับมาแบบนี้ หรือเป็นเพราะเราคนเดียวที่เราเข้าใจ เราไม่มีโอกาสได้ไป defend เค้าแบบ Verbal อะไรอย่างเงี้ยคะ ก็จริง ๆ เห็นด้วยที่พีคอกับเพนดิงมา และอยากให้ผู้วิจัยทำใจให้สบาย ๆ เก็บไว้คิดซักสองคืนแล้ว ก็ค่อย ๆ ร่างการตอบเค้าคะ

รศ.ดร.ธิดา ภาสวณิช

ทีนี้พีพีขออธิบายในเรื่องของการ SOP นะคะ ตัว SOP ของแต่ละหน่วย แต่ละสถาบันเนี่ยจะแตกต่างกัน ในเรื่องของการตั้งคณะกรรมการ 5 คน ในการตรวจ คณะกรรมการ 5 คนในการตรวจ คนหนึ่งเนี่ยจะ reviewer คนหนึ่งเนี่ยจะต้อง directly ตรงเป๊ะเลยนะ ต้องตรงกับสาขาเลยคะ ไม่ตรงเค้าไม่ส่งให้ตรวจ คนที่หนึ่งเนี่ยคือตรงนะคะ คนที่สองเนี่ยคือ transfer ได้ ถ้าไม่ตรงก็คือ transfer ได้ แล้วก็อีกคน คนที่ 3 เนี่ย เป็นคนที่ไม่ตรงเลย เช่น เอาวิศวกรมาตรวจเลยนะ ต้องคนตรงข้ามสาขาเลยนะคะ คนที่ 4 เนี่ย lay person เป็นบุคคลภายนอกหรือว่าเป็นบุคคลทั่วไปที่แบบ general มาอ่านแบบสอบถาม แล้วเข้าใจมัย อ่านเอกสารการยินยอม เข้าใจไหม เอกสารการชี้แจง อ่านแล้วเข้าใจไหม งงไหมอะไรประมาณเนี่ย อันนี้เป็น lay person แล้วก็ non-affiliated คือเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่อยู่สถาบันอื่น พีพีเนี่ยเป็น non-affiliated ทุกโครงการนะคะ เดือนหนึ่งพีพีจะตรวจเป็น 10 เรื่องเลย เพราะพีพีเป็น non ใจ non ของ มศว มีสองคน มีพีกับอาจารย์มน พีอ่านแทบทุกเรื่องเลย เพราะพีไป non เพราะฉะนั้นพีเลยเข้าใจว่าเค้าตรวจให้ทุนนะตรงเป๊ะเลยนะ มีคนหนึ่งแน่นอนคะ

ผศ.ดร.ปิยพงศ์ แซ่ตั้ง

ครับ ขอขอบคุณมากเลยครับ ในช่วงแรกของการทำ KM วันนี้เราได้เห็นถึงความสำคัญของการเขียนคำขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ว่ามันสำคัญอย่างไร นอกจากสำคัญแล้วยังจำเป็นด้วยนะ สำหรับ

งานวิจัยหลายชิ้นครับแล้วหลังจากนี้หน้าจะมีเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยที่เราจะเอามาค่อย ๆ พูตกัน ว่าเทคนิคเล็ก ๆ น้อย ๆ ในการเขียนคำขอรับรองฯ เนี่ยมีอะไรบ้าง ซึ่งเราจะเริ่มคุยกันในวันนี้หรือว่าจะเก็บไว้คราวหน้าดี

รศ.ดร.ธิดา ภาสวะณิช

เอาคราวหน้าดีกว่าค่ะ เพราะว่าอยากเลือกหน้าที่นี้ค่ะ ครึ่งหน้าเนี่ยถ้าเป็นพีจะเอาอย่างงี้ค่ะพีจะเอาตัว case study ขึ้นมาหนึ่งแล้ว พีจะไป Point ไปตั้งแต่หน้าแรกเลยนะจนถึงหน้าสุดท้าย ที่ต้องให้เขียนว่าเค้ามี Detail อะไรบ้าง แล้วอันเนี่ยถามพีมาเลยว่าอยู่โรงเรียนสาธิตฯ จะเขียนยังไง อันนี้อยู่ภูมิศาสตร์จะเขียนยังไง จิตวิทยาเขียนยังไง คือเหมือนกับเอา case study มาแล้ว เรามากลั่นกรองด้วยกันว่า อันเนี่ยบรรทัดเนี่ยเราจะช่วยกันเขียนยังไง แต่อันนี้พีบอกก่อนว่าที่พีเอามาเป็นแบบฟอร์มของ วช. ซึ่งไม่ใช่ของรามคำแหงนะคะ อันนี้พีขอบอกก่อนเพื่อที่พวกเราจะได้เขียนกันเป็นนะคะ

ผศ.ดร.ปิยพงศ์ แซ่ตั้ง

ครับผม ถ้าจั่ววันนี้เนี่ยจะพอเหมาะพอควรนะครับ เราคุยกันทีละหนอยทีละหนอยนะครับ แล้วเดี๋ยวท่านอาจารย์บางท่านมีประชุมต่อ งั้นการประชุม KM เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครั้งแรกสำหรับหัวข้อเทคนิคการเขียนขอคำรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เนี่ยก็ขอยุติลงเพียงเท่านี้ครับ ก็ขอบคุณท่านวิทยากรทั้ง 3 ท่านนะครับ แล้วทุกท่านในที่ประชุม